ततो देवगणाः सर्व्वे तेचैव परमर्षयः । तमेवार्थं पुरस्कृत्य पितामहमचोदयन् ।
ततः पितामहः श्रुत्वा सर्व्वेषां तद्वचस्तदा । मुहूर्त्तमिव संचिन्त्य कर्त्तव्यस्य च निश्चयं ।
तयोर्व्वधं समुद्दिश्य विश्वकर्म्माणमाहूयत् ।
दृष्ट्वा च विश्वकर्म्माणं व्यादिदेश पितामहः । सृज्यतां प्रार्थनीयैका प्रमदेति महातपाः ।
पितामहं नमस्कृत्य तद्वाक्यमभिनन्द्य च । निर्म्ममे योषितं दिव्यां चिन्तयित्वा पुनः पुनः । ०१९०
त्रिषु लोकेषु यत्किञ्चिद्भूतं स्थावरजङ्गमं । समानयद्दर्शनीयंतत्तदत्र स विश्ववित् ।
कोटिशश्चैव रत्नानि तस्या गात्रे न्यवेशयत् । तां रत्नसङ्घातमयीमसृजद्देवरूपिणीं ।
सा प्रयत्नेन महता निर्म्मिता विश्वकर्म्मणा । त्रिषु लोकेषु नारीणां रूपेणाऽप्रतिमाऽ भवत् ।
न तस्याः सूक्ष्ममप्यस्ति यद्गात्रे रूपसम्पदा । नियुक्ता यत्र वा दृष्टिर्न्न सज्जति निरीक्षतां ।
सा विग्रहवतीव श्रीः कामरूपा वपुष्मती । जहार सर्व्वभूतानां चक्षूंषि च मनांसि च । ०१९५
तिलं तिलं समानीय रत्नानां यद्विनिर्म्मिता । तिलोत्तमेति तत्तस्या नाम चक्रे पितामहः ।
ब्रह्माणं सा नमस्कृत्य प्राञ्जलिर्व्वाक्यमब्रवीत् । किं कार्य्यं मयि भूतेश येनास्म्यद्येह निर्म्मिता ।
॥ पितामह उवाच ॥ गच्छ सुन्दोपसुन्दाभ्यामसुराभ्यां तिलोत्तमे । प्रार्थनीयेन रूपेण कुरु भद्रे प्रलोभनं ।
त्वत्कृते दर्शनादेव रूपसम्पत्कृतेन वै । विरोधः स्याद्यथा ताभ्यामन्योऽन्येन तथा कुरु ।
॥ नारद उवाच ॥ सा तथेति प्रतिज्ञाय नमस्कृत्य पितामहं । चकार मण्डलं तत्र विबुधानां प्रदक्षिणं । ०००
प्राङ्मुखो भगवानास्ते दक्षिणेन महेश्वरः । देवाश्चैवोत्तरेणासन् सर्व्वतस्त्वृषयोऽभवन् ।
कुर्व्वत्या तं तया तत्र मण्डलं तत्प्रदक्षिणं । इन्द्रः स्थाणुश्च भगवान्धैर्य्येण प्रत्यवस्थितौ ।
द्रष्टुकामस्य चात्यर्थं गतया पार्श्वतस्तया । अन्यदञ्चितपद्माक्षं दक्षिणं निःसृतं मुखं ।
पृष्ठतः परिवर्त्तन्त्या पश्चिमं निःसृतं मुखं । गतायाश्चोत्तरं पार्श्वमुत्तरं निःसृतं मुखं ।
महेन्द्रस्यापि नेत्राणां पृष्ठतः पार्श्वतोऽग्रतः । रक्तान्तानां विशालानां सहस्रं सर्व्वतोऽभवत् । ०००५
एवं चतुर्म्मुखः स्थाणुर्म्महादेवोऽभवत्पुरा । तथा सहस्रनेत्रश्च बभूव बलसूदनः ।
तथा देवनिकायानां महर्षीणाञ्च सर्व्वशः । मुखानि चाभ्यवर्त्तन्त येन याता तिलोत्तमा ।
तस्या गात्रे निपतिता दृष्टिस्तेषां महात्मनां । सर्व्वेषामेव भूयिष्ठस्तते देवं पितामहं ।
गच्छन्त्या तु तया सर्व्वे देवाश्च परमर्षयः । कृतमित्येव तत्कार्य्यं मेनिरे रूपसम्पदा ।
तिलोत्तमायां तस्यान्तु गतायां लोकभावनः । सर्व्वान् विसर्ज्जयामास देवानृषिगणांश्च तान् । ०००१०
इत्यादिपर्व्वणि राज्यलाभपर्व्वणि तिलोत्तमाप्रस्थापने एकादशाधिकद्विशतोऽध्यायः ॥ २११ ॥
॥ नारद उवाच ॥ जित्वा तु पृथिवीं दैत्यौ निःसपत्नौ गतव्यथौ । कृत्वा चैलोक्यमव्यग्रं कृतकृत्यौ बभूवतुः ।
देवगन्धर्व्वयक्षाणां नागपार्थिवरक्षसां । आदाय सर्व्वरत्नानि परां तुष्टिमुपागतौ ।
यदा न प्रतिषेद्धारस्तयोः सन्तीह केचन । निरुद्योगौ तदा भूत्वा विजह्रातेऽमराविव ।
स्त्रीभिर्म्माल्यैश्च गन्धैश्च भक्ष्यभोज्यैः सुपुष्कलैः । पानैश्च विविधैर्द्रव्यैः परां प्रीतिमवापतुः ।